



Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesse-
sem
BC1813

Juli-augustus-september 2023
Afgiftekantoor : 3720 Kortesse-
sem
P209455



Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortessesem

<http://www.kisangani.be/>

Nr 85



COLOFON
Boyoma
3-maandelijks nieuws-
blad
nr 85 jaargang 22-
2023
Juli-aug.-sept. 2023
v.u. Hugo Gevaerts,
Bronstraat 31,
3722 Kortesseem
Kisangani vzw

Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo

Zetel en Kantoor:

Bronstraat 31,
3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail info@kisangani.be

IBAN BE92 8919 5400 6023

BIC VDSPBE91

of **IBAN BE86 7370 7019 9650**

BIC KREDBEBB

Web: <http://www.kisangani.be/>



vzw kisangani asbl

Foto's: Patrick en Ria De Boosere,
Sooi Gaethofs, Wouter Gevaerts,
Manja Scheuermann

Dit kwartaalblad wordt verzonden
aan geïnteresseerden. Indien u dit
blad niet meer wenst te ontvangen,
laat het ons dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te
ontvangen, kan dit melden aan:
info@kisangani.be Vermeld of u
ook de gedrukte versie wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in
geen geval doorgegeven of verkocht
aan derden. Indien u deze gegevens
wenst te verwijderen uit de bestan-
den van Kisangani vzw, dan kunt u
dit per e-mail of per post laten we-
ten.

Contact Antwerpen

Alain Vandelannoote
Caronstraat 102, 2660 Hoboken
tel. 03 830 51 41
e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben
Bloemstraat 47, 3211 Binkom
tel. 016 63 25 58
e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem
tel. 011 37 65 80
e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken
Ten Ede 82, 9620 Erwetegem
tel. 09 360 82 47
e-mail
oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Vermander
Beversesteenweg 495,
8800 Roeselare
tel. 051 251901
e-mail
west-vlaanderen@kisangani.be

Contact: Kisangani

Paluku Muvatsi
e-mail palukumuv@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo
e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Redactieraad: Roger Huisman, Mag-
da Nollet-Vermander, Rina Robben,
Manja Scheuermann.

Hellinx Printing bvba

Kisangani, een stad die gelooft in een betere toekomst

Kisangani, de eerste indrukken



We waren nog nooit in Congo geweest. Voor ons was het een onbekende wereld. Onze blik was gevormd door de media, opgebouwd uit flarden van romans, documentaires en reisverhalen. Gevangen ook in de geschiedenis van ons koloniaal verleden. Vormgegeven door de woorden en de warmte van de Congolezen die we in de loop der jaren hadden ontmoet. Een onscherpe foto waar we contouren ontwaarden, maar vaagheid overheerste.

En toen braken de wolken open. In het vliegtuig op weg naar Kisangani zagen we voor het eerst Congo vanuit de lucht.

De aanblik van de enorme groene massa vanuit de lucht is overweldigend. Een eindeloos uitgestrekt woud, zover het oog kan reiken, alleen doorsneden door stromen. Bij het naderen van Kisangani merken we geleidelijk open stukjes in het groen. Oranje-gele nederzettingen. Opeengebroken woud, met een woning, een dorp, een rij huizen, een weg.

Kisangani zelf is een groene stad. Bijna ongemerkt gaan stad en woud in elkaar over. Het geeft een bijzonder gevoel. Een gevoel van isolement. Alsof deze stad van de rest van de wereld is ontkoppeld. De kleine luchthaven ligt aan de rand van de stad, omringd door de natuur. De rit van de luchthaven naar de stad begint in het groen, met hier en daar een woning. Een relatief goede weg, beter dan verwacht. Geleidelijk wordt het drukker. Meer huizen, meer mensen, enkele wagens, en steeds meer motoren. Zowat alles wordt ermee vervoerd: ganse families, doorgaans met drie, soms met vier of zelfs met vijf - hout, zakken houtskool, halve oogsten, enorme stukken huisraad...

Misschien waren we beïnvloed door het boek van Walter Zinzen, "Kisangani, de verloren stad" en hebben we ons de stad verbeeld zoals Walter die beschrijft. Maar het boek is intussen twintig jaar geleden

geschreven. Sommige impressies van Walter kunnen we delen. Het optimisme, de 'joie de vivre', ondanks alles. Maar in twintig jaar is er blijkbaar ook veel veranderd.

De oorlog die in 2003 nog zeer nabij was, is nu een generatie geleden. Natuurlijk leeft de stad mee met het aanhoudend geweld in het Oosten. Kivu is ten slotte maar een vijfhonderd kilometer verder. Regelmatig zullen onze gesprekpartners het conflict aanhalen. En toch lijkt de oorlog hier ver weg.



De economie van de stad vormt wellicht het grootste contrast met twintig jaar geleden. Dit is geen stad die stilstaat. De fietstaxi is vandaag vervangen door een motortaxi. Langs de weg heb je de verkopers van benzine die hun waar aanprijzen. Maar hier en daar duikt ook een volwaardig benzinestation op, nieuwgebouwd.

Wanneer we de dorpen bezoeken valt het nog meer op. Overal zien we kleine steenbakkerijen: rudimentaire ovens met soms bakstenen van bedenkelijke kwaliteit, maar ze bevoorraden de talrijke kleine bouwerven.



Het valt ook op hoe proper de straten erbij liggen. Stoffig, slecht onderhouden, maar proper. Enkel in het centrale deel van Kisangani is het wegdek aangelegd. Rijden we verder dan gaat de weg al snel over in aardewegen die op het ritme van het weer afwisselend veranderen in stofwolken of modderpoelen. Het verkeer is er daarom niet minder druk. Bussen, vrachtwagens, een paar wagens, en vooral duizenden motoren. Hier en daar zien we wegenwerken en de aanleg van riolen. Ondanks de slechte staat van het wegennet, de vele, vaak armoedige, woningen langs de weg, de talrijke kleine handelszaken, in hout opgetrokken kleine kiosken of iets grotere stenen winkeltjes, heerst er in deze chaos ook een zekere netheid. In tegenstel-



ling met Kinshasa zien we zelden vuil rondslingeren. In de dorpen ligt ook voor de kleinste woningen het erf er netjes geveegd bij.

De bevolking is hier overduidelijk niet rijk. Het leven is doorgaans rudimentair en elementair comfort ontbreekt vaak. Goedkope plastieken stoelen zijn standaard.

Maar de markt is goed bevoorraad: vlees, vis, groenten en fruit, kleding en schoenen, huisraad, werktuigen, ... De handelsactiviteit is alom tegenwoordig. De bevolking is jong, actief en met een optimisme, dat een enorm potentieel uitstraalt. Maar de uitdagingen zijn immens.

De universiteit

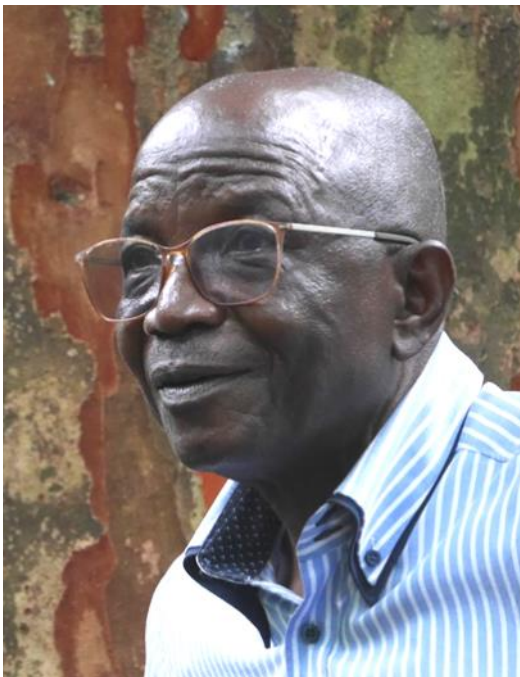
De dag van onze aankomst in Kisangani hebben we een afspraak aan de universiteit. Jean-Louis Juakaly, optredend als plaatsvervanger van de rector, ontvangt ons heel hartelijk in zijn bureau. De gebouwen van de universiteit zijn duister en aan verfrissing toe, maar dit wordt ruimschoots goedge maakt door de vriendelijke en hartelijke ontvangst die ons te beurt valt. Dit zal de volgende dagen een constante zijn. De infrastructuur is vaak in slechte staat, maar de mensen die er werken zijn top.



Vervolgens zijn we te gast op de campus van de faculteit wetenschappen. De campus werd ingericht op de site van een voormalige fabriek en telt nog diverse oudere gebouwen. Honderden studenten luisteren op rudimentaire banken naar hun docenten die in een soort aftandse fabriekshal hun kennis doorgeven. We worden er al even hartelijk ontvangen door de decaan van de faculteit, Prof. Pionus Katuala. Die leidt ons rond en laat ons ook heel fier de nieuwe gebouwen zien die op de campus werden opgetrokken. De architectuur is mooi en tegelijk func-

tioneel. Er is duidelijk nagedacht over het gebruik van duurzame materialen en er werd rekening gehouden met de typische klimatologische omstandigheden van Kisangani. De luchtverversing gebeurt op een natuurlijke manier zonder airco-installatie en zorgt voor voldoende afkoeling op warme dagen. De bakstenen werden ter plaatse gemaakt met een speciale techniek waarbij het bakken op hoge temperatuur werd vervangen door een mengsel van cement en klei onder hoge druk samen te persen. De machine hiervoor werd door de universiteit aangekocht en de klei komt van het terrein zelf. Het geeft mooie, duurzame bouwmaterialen.

Prof. Katuala leidt ons ook rond in de prachtige botanische tuin die verbonden is met de universiteit. Hij toont ons ook de andere gebouwen, die meestal nog dateren uit de tijd dat dit een fabrieksterrein was, en de enorme uitdagingen om hier degelijk universitair onderwijs te kunnen geven aan een groeiend aantal studenten.



De elektriciteit op de campus valt regelmatig uit. De hele stad is trouwens onderworpen aan een regime van slechts enkele uren elektriciteit per dag. Noodgeneratoren moeten de rest doen. En als deze het laten afweten, wordt er ook lesgegeven zonder versterking en in het halfduister. We zullen overigens snel merken dat het elektriciteitsprobleem overal in de stad aanwezig is. Al jaren zijn twee van de drie turbines van de hydro-elektrische centrale van de Tshopo volledig buiten gebruik. De nog werkende turbine werkt bovendien slechts op halve kracht. Het resultaat is een aanhoudend en schrijnend gebrek aan elektriciteit in een stad met meer dan 1 miljoen inwoners.

De projecten

Het doel van onze reis was het bezoek aan de projecten van de vzw Kisangani. Je kan moeilijk anders dan onder de indruk zijn van het werk dat hier wordt verricht met relatief weinig middelen en in moeilijke omstandigheden. Getrouw aan zijn doelstellingen probeert de vzw Kisangani de plaatselijke bevolking te ondersteunen in het ontwikkelen van aangepaste efficiënte landbouwmethodes die een hogere opbrengst garanderen en tegelijk het regenwoud sparen. De projecten zelf zijn al herhaaldelijk en uitvoerig aan bod gekomen in andere artikels en daarom gaan we er hier niet verder op in.



Toch twee punten die we graag willen aanstippen. De onzekerheid en de moeilijkheid om te overleven in de dorpen rond Kisangani is nog groter dan in het stedelijke hart. De grootste uitdaging is daarbij ongetwijfeld om aan de kinderen een betere toekomst te geven en onderwijs is hierin cruciaal.



Enkele landbouwprojecten van Kisangani vzw hebben ook een schoolproject. Voor de kinderen in het dorp en uit de omliggende dorpen zijn die lagere schooltjes enorm belangrijk. Ze vormen een opstap naar een betere toekomst. Helaas schiet de centrale overheid vaak tekort. De lonen van de onderwijzers worden niet of laattijdig uitbetaald. De essentiële basisstructuur ontbreekt. Het werk van vzw Kisangani zorgt er

voor dat honderden kinderen desondanks toch toegang krijgen tot basisonderwijs.

Een tweede punt dat opviel is de inzet en de grote toewijding van het plaatselijke team. We hebben vele kilometers en vele uren samen doorgebracht achteraan in de pick-ups op weg naar de projecten. Het is een vrolijke bende, maar ze zijn allemaal gedreven door de ambitie om hun werk goed te doen.



De toekomst

Je kan er niet omheen kijken. Deze stad is in volle ontwikkeling, maar er is nog een lange weg af te leggen. Onze ontmoetingen met de medewerkers van de Kisangani vzw en op de universiteit tonen het enorme menselijke potentieel van deze regio. Maar de uitdagingen zijn niet minder groot.

De economie is nog grotendeels gedomineerd door landbouw en kleinhandel. Veel mensen overleven met allerlei kleine handelszaken, maar er is een enorm tekort aan investeringen. De bouw van benzinstations, het verschijnen van kleine handelszaken voor motoren en herstelplaatsen, de verkoop van zonnepanelen, zijn tekenen van een beginnende economische dynamiek. Maar grote investeringen ontbreken vooralsnog.

Ook de groei van het motorverkeer zal op termijn wellicht onhoudbaar

worden. Een stad als Kisangani heeft nood aan een goed uitgebouwd openbaar vervoer.

De allergrootste uitdaging voor Kisangani en voor Congo als geheel, is de nood aan een performante overheid, die bekommerd is om de bevolking en alles in het werk stelt om goede basisvoorzieningen uit te bouwen. Het voortdurend uitvallen van de elektriciteit in deze stad van een miljoen inwoners illustreert wellicht het best het falend beleid.

De initiatieven van vzw Kisangani zijn een mooi voorbeeld van hoe het anders kan. Alternatieve landbouwmethodes zijn een absolute noodzaak om de bevolking van deze stad te voeden en tegelijk het regenwoud te beschermen. Maar de grootste uitdaging is uiteraard de mate waarin deze projecten worden overgenomen door de brede bevolking, ook buiten de vzw. Dit is niet eenvoudig omdat de projecten samenwerking en collectieve actie veronderstellen.

Maar het is niet enkel de landbouw die het regenwoud aantast. De productie van bakstenen vraagt enorme hoeveelheden hout. Het alternatief om bakstenen te produceren door middel van compressie was voor zover we konden zien beperkt tot de universiteit. Het opzetten van kleine ondernemingen of coöperatieven die deze compressietechnieken gebruiken zou economisch rendabel kunnen zijn en enorm belangrijk om de natuur te beschermen. Het vergt wel investeringen in machines zoals deze die de universiteit heeft aangeschaft.

Ook het koken gebeurt op hout of op houtskool. De handel in houtskool is overal aanwezig en bij gebrek aan alternatieve technologieën zal die enkel toenemen. In de dorpen zijn het vaak de vrouwen die sjouwen met grote hoeveelheden hout die ze van ver uit het bos aanslepen om vervolgens urenlang op een houtvuurtje te koken. Hier zou de introductie van zonne-oventjes misschien een interessant alternatief kunnen bieden.





Kisangani was voor ons een unieke ervaring. In de korte tijd die we er doorbrachten hebben we enorm veel bijgeleerd. Ons beeld van het land en zijn bevolking is scherper geworden, maar we beseffen heel goed dat het nog onvolledig en fragmentair is.

Wat we vooral zullen onthouden zijn de vele prachtige mensen die we hebben mogen ontmoeten. Gedreven professoren, onderzoekers, medewerkers van de projecten die zich met hart en ziel inzetten voor hun job, voor hun land, voor de bevolking.

Patrick Deboosere en
Ria Willem
Kisangani, april 2023





KALENDER 12 €
(form. A4)

KERSTKAARTEN KALENDER 2024

serie H



Nieuw!

Nieuw!

serie X



serie F



serie Z



serie G



WENSKAARTEN

serie T



Nieuw !



serie E



serie I



serie L



serie C

serie A



serie B





serie K



serie P



serie O



serie V



serie Q



serie N



serie D



serie M



serie U-1



serie U-2



serie U-3



serie R



serie Y

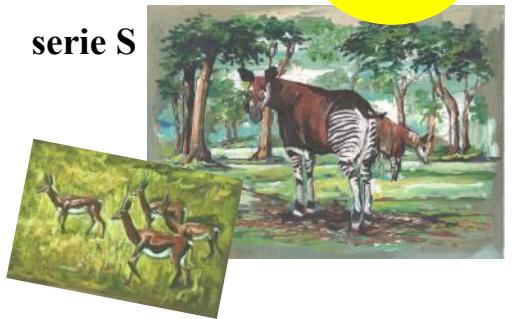


serie W



Nieuw!

serie S



WENSKAARTEN & KALENDER 2024

Hiernaast vindt u de folder met de afbeelding van al de wenskaarten en van de kalender.

Onze **WENSKAARTEN** zijn reproducties van werken van Congolese kunstenaars.

Wenskaarten van 17,5 x 11,5 cm kosten **14 €** voor 8 (+ verzendingskosten). De wenskaarten worden geleverd met briefomslag. Voor grote hoeveelheden geven we een korting.

Zoals altijd al, heeft in de nieuwe **KALENDER 2024** iedere maand een eigen blad. De kalender is in A4 formaat, tweetalig en in kleurendruk. U kan hem kopen aan **12 €** (plus verzendingskosten).

Wij leveren zolang de voorraad strekt.



Kisangani vzw

UW BESTELLINGEN

voor uw
wenskaarten en kalender(s)

plaatst uw bestelling telefonisch,
per e-mail
of schriftelijk bij

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
Tel. 011 376580
info@kisangani.be
<http://www.kisangani.be/>
verkoop

We leveren alles per post met
een overschrijvingsformulier
voor de betaling.

Ontdek onze vernieuwde website
www.kisangani.be



FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00

Let op! Nieuw rekeningnummer!

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht. Voor giften gedaan in 2023 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand februari of maart 2024. U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
IBAN BE92 8919 5400 6023
BIC VDSPBE91
of IBAN BE86 7370 7019 9650
BIC KREDBEBB

Gelieve bij mededeling te vermelden:
*gift van "uw naam en voornaam en het **rijksregisternummer***

Tot 3 jaar na uw laatste gift ontvangt u gratis ons tijdschrift Boyoma.

**Als VZW kunnen wij
LEGATEN en GIFTEN ontvangen.**

LEGATEN

De notaris kan u het beste inlichten hoe u ons een legaat kunt nalaten.

Tentoonstelling BIB Lubbeek, Gellenberg 16, 3210 Lubbeek

'Landbouw HIER en in het GLOBALE ZUIDEN'

Op **zaterdag 23 september om 14 uur opent de tentoonstelling tot en met zaterdag 28 oktober 2023** tijdens de openingsuren van de bib georganiseerd door de GRIS (Gemeentelijke Raad voor Internationale Samenwerking).

In het kader hiervan spreekt op **22.10 om 11u**

Jacques Van Outryve over

'Voedsel(on)veiligheid, een wereldwijde blik'

Inkom gratis maar inschrijven via bibliotheek@lubbeek.be verplicht.

19 november 14 uur wandelen in Wimmertingen Vallei van de Mombeek

Vertrek Parking Kerk Wimmertingen hoek Luikersteenweg-Smetstraat, Wimmertingen-Hasselt

Een rustige wandeling van 5 km

We wandelen op onverhard terrein, mogelijk nat, dus waterdichte wandelschoenen aanbevolen, niet voor buggies en rolstoelen.

Na de wandeling kunnen we soep en een (sterk) drankje in de tuin van de pastorie gebruiken.

Liefst vooraf aanmelden bij

info@kisangani.be of greetrobbe63@gmail.com

Deelname 10 euro, ter plaatse te betalen (5 euro voor kinderen –12)

Alle inkomsten zijn ten voordele van Kisangani vzw.

Stand op de Agora, in de Uhasselt Campus Diepenbeek Maandag 27 november en 4 december 2023 van 11 tot 17 uur

We verkopen wenskaarten, de kalender 2024
en eenvoudige geschenken.

Wie wat meer uitleg over onze projecten wil, kan bij ons terecht.



“Dudu was een milieubeschermer van het eerste uur”

“De grootste verdienste van Dudu was dat hij bijzonder goed met mensen kon opschieten, hij was een goede *people manager*. Dudu heeft heel consistent een goed opgeleid en functionerend team opgezet. Inderdaad, een grote meneer.”

Dat zegt Erik Verheyen, samen met Hilde Keunen een van de nauwste adviseurs van Dudu in het Centrum voor Biodiversiteit (Centre de Surveillance de la Biodiversité of CSB) in Kisangani.

Professor Benjamin Dudu Akaibe overleed in april dit jaar op 74-jarige leeftijd. Deze vader van acht kinderen was een van de steunpilaren van de Faculteit Wetenschappen van de Universiteit van Kisangani.

Dudu, een Logo uit Faradje, het uiterste noordoosten van Congo, niet ver van de grens met Zuid-Soedan, was de eerste assistent van Hugo Gevaerts die in 1980 zijn onderwijsopdracht aan de Faculteit Wetenschappen van de Universiteit van Kisangani opnam. Jarelang doceerde Dudu zoölogie en ecologie. Hij heeft als professor biologie en een tijd lang als vice-decaan van de Faculteit Wetenschappen heel wat generaties studenten ingewijd in de geheimen van de natuur.

Het toeval wil dat Erik Verheyen en Dudu in hetzelfde jaar 1990 hun doctoraat aflegden. “Dudu was één van de eerste Congolese doctoraalstudenten van mijn vader Walter Verheyen”, zegt Erik Verheyen. “Ik kende hem dus een klein beetje. Ik herinner me nog dat mijn vader zei dat hij een goede Congolees had gevonden. Hij had echt een boontje voor Dudu.”

Rattenkoning

En wat mag dan de grootste wetenschappelijke verdienste van Dudu zijn? Verheyen: “Toen Dudu aan zijn werk begon, waren veel kleine zoogdieren in het regenwoud nog niet beschreven. Dudu heeft dus veel taxonomisch onderzoek verricht. Hij was een klassieke ecooloog, die de basisenmerken van de kleine zoogdieren, onder meer hun verspreiding en voedsel, in kaart bracht.”

Dudu moest maar even het bos induiken, of hij keerde vaak terug met een nog niet ontdekt knaagdier. De voorbije jaren kon hij de *Lophluromys dudui*, de *Sylvisorex akaibe* en de nieuwe schimmelsoort *Dorina dudua*

op zijn naam en die van zijn kinderen schrijven.

Dudu mocht dan ook zijn bijnaam 'de rattenkoning van Kisangani' met gepaste trots dragen. Het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren was hierbij



vaak de referentie om de nieuwe soort te beschrijven. Tervuren heeft de grootste collectie dieren - schedels, skeletten en opgezette dieren - uit Centraal-Afrika.

Hoewel Kisangani de voorbije decennia opeenvolgende golven van geweld en miserie heeft gekend, viel bij de staf van de Faculteit Wetenschappen, en vooral bij Dudu, op dat ze uiterst bekommerd waren om het ecologische lot van hun stad en provincie. "Dat klopt", zegt Verheyen. "Dudu was

een *conservateur*, een milieubeschermer, van het eerste uur. Hij zag ook dat het regenwoud in snel tempo achteruitging. Je moet nu al tientallen kilometer buiten Kisangani rijden om nog intact woud te vinden. Hij was echt bezig met de bescherming van het regenwoud en ondernam er acties voor."

Natuurlijke rijkdom

De speurtocht naar nieuwe soorten was voor Dudu en zijn collega's geen vrijblijvende bezigheid. De rijke biodiversiteit in Congo kan voor de plaatselijke bevolking van groot nut zijn. Denk maar aan voedselvoorziening, bestrijding van ongedierte, geneeskrachtige of andere chemische eigenschappen of zelfs op langere termijn het ecotoerisme wat een serieuze bron van inkomsten kan zijn.

Of zoals Dudu het ooit verwoordde: «Het tropische regenwoud rond Kisangani maakt deel uit van het menselijke erfgoed. Als de buitenlandse pers praat over de natuurlijke rijkdommen van Congo, dan gaat het altijd over grondstoffen als goud, diamant of coltan, soms

over tropisch hout en bijna nooit over de flora en fauna in dat bos. Er zijn weinig wetenschappers die op een continue manier de flora en fauna van het tropische regenwoud bestuderen. Ondanks alle moeilijkheden zijn we in Kisangani erin geslaagd om gegevens over die natuurlijke rijkdom te blijven verzamelen.»

Schatkamer

Soms schakelde Dudu over op een docerende toon: “Je kan het bos best vergelijken met het menselijke lichaam. Ieder onderdeel heeft zijn eigen functie die door de dieren en de planten verzekerd wordt. Zo kan je je het woud niet indenken zonder het werk van de termieten. Als de bomen en bladeren vallen, gaan zij aan de slag. De uitwerpselen van de termieten verrijken de bodem en hierop kunnen weer nieuwe bomen en planten groeien. Hun graafwerk zorgt voor de verluchting van de bodem. De termieten, die ook een voedselbron voor vogels en zoogdieren zijn, spelen een grote rol in de vernieuwing van het regenwoud. Zo heeft iedere diersoort zijn plaats in dat ecologische geheel. Over het belang van dergelijke schatkamers van de natuur voor de hele planeet moet ik niet meer uitweiden, zeker?»

Erik Verheyen lacht smakelijk bij de vraag of Dudu een goede docent was: “Ik heb nooit les van hem gehad, maar volgens mij had Dudu goede persoonlijke relaties met zijn studenten. Hij was heel ernstig, heel streng maar kon ook humoristisch uit de hoek komen. Dudu was ook een beetje paternalistisch, maar hij had heel goede *soft skills*, zachte vaardigheden. Hij commandeerde niet en was toch een echte leider. Hij is erin geslaagd mensen te vormen die hem volgden.”

In 2011 werd Dudu benoemd tot directeur van het CSB. Het nagelnieuwe gebouw op de campus van de Faculteit Wetenschappen heeft een voor Congo aardige collectie planten, dieren én microbiologisch leven. Het CSB is gebouwd door het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren, het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen in Brussel, de Plantentuin van Meise en uiteraard de Universiteit van Kisangani. De Belgische Technische Coöperatie legde het geld op tafel. Het CSB ondersteunt zowel de Faculteit Wetenschappen als de Faculteit voor het beheer van de vernieuwbare grondstoffen met onderzoek.

Pionier



Benjamin Dudu was ook een van de pioniers van de in Kisangani wereldberoemde 'Projets LUC', de landbouwprojecten van het Limburgse Universitair Centrum (nu UHasselt) die Hugo Gevaerts en 'zijn mannen' in Kisangani opzetten en die nu door de vzw Kisangani beheerd worden.

Al met al heeft Dudu samen met de andere pioniers de Faculteit wetenschappen omhoog gestuwd in de vaart der volkeren, is de vaste overtuiging van Erik Verheyen: "Maar zoals iedere grote figuur op de schouders van zijn voorganger staat, is dit bij Dudu ook het geval. En die voorganger is uiteraard Hugo Gevaerts (die van 1980 tot 1990 verbonden was aan de Faculteit, onder meer als decaan red.). Ik denk niet dat die Faculteit zonder Hugo zoveel aandacht zou gekregen hebben."

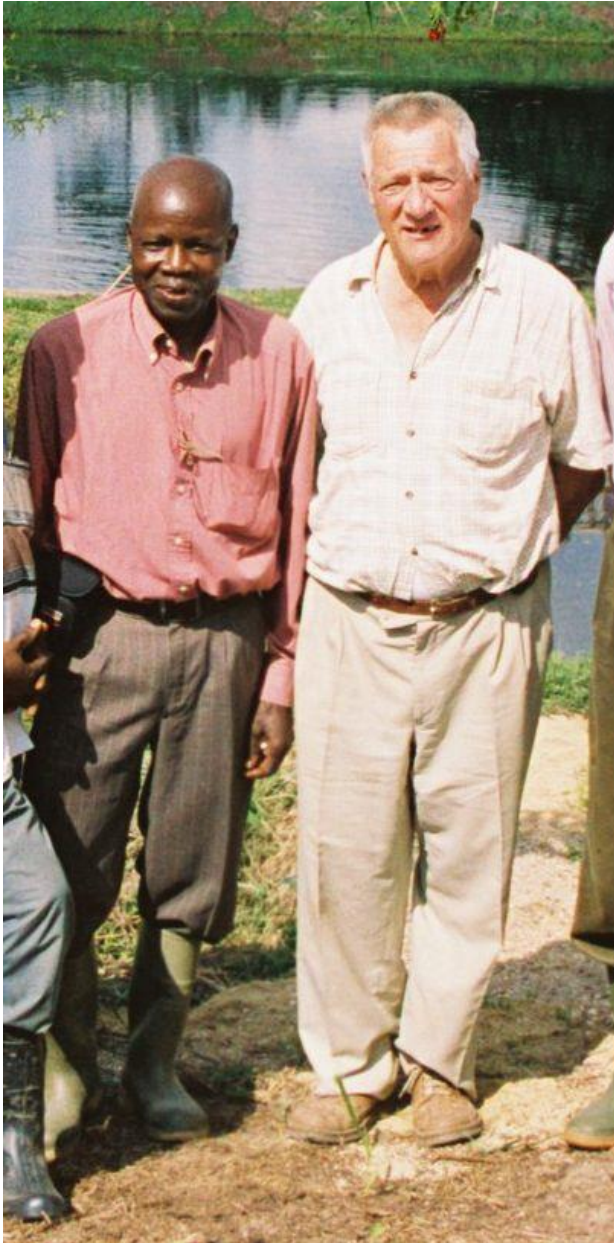
Dudu leidde ook samen met Erik Verheyen* het wetenschappelijke team dat in 2010 met een groep Belgische journalisten de Congostroom verkende. Dudu kon er smakelijke anekdotes over vertellen, over "de Kuifjes" die Congo niet goed kenden en die helaas veel te weinig een microfoon onder de neus van de zwarte bollebozen van Kisangani schoven.

Hoewel Dudu al enkele jaren van zijn emeritaat genoot, is hij niet weg te branden van de Faculteit Wetenschappen. Erik Verheyen hoopt dat de nalatenschap van Dudu in goede banen kan geleid worden, zeker bij het Centrum voor de Biodiversiteit. "Als ik dan een minpuntje moet geven, dan is het omdat Dudu al te terughoudend was om plaats te ruimen, hoewel zijn gezondheid achteruit ging. Het centrum heeft nog geen nieuwe directeur en we hopen dat het een goede doorstart kan maken."

Roger Huisman

* Erik Verheyen is een net-gepensioneerd stafonderzoeker van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen in Brussel en onderzoeksdirecteur van de Groep Evolutie Ecologie van het Departement Biologie van de Universiteit Antwerpen.

Herinnering aan Dudu



“Dudu was een heel bekwaam man”

Al van het begin van mijn verblijf in Kisangani in 1980 had ik een goede relatie met Dudu.

Hij kwam vlot naar ons thuis en ik ging geregeld bij hem thuis.

Eigenlijk had hij het vooral financieel moeilijk en kampte hij met een gebrek aan boeken en andere literatuur voor zijn cursus. Ik had ook snel door dat hij een bekwaam man was en dat was de reden dat ik hem in contact bracht met professor Walter Verheyen.

Op een bepaald moment vertelde hij over de problemen thuis: één van zijn zonen was vertrokken en hij wist niet waar naartoe. Ook gaf dat moeilijkheden met zijn vrouw Bernadette. Het heeft jaren geduurd tot zijn zoon plots terug verscheen: hij had zich aangesloten bij het leger.

De meeste Belgische coöperanten hadden de gelegenheid om als toerist naar een nationaal park te gaan zoals het Virunga park, dicht bij Goma en zo dieren te zien.

Op een bepaald moment ben ik met Dudu in een oude Landrover naar het oosten getrokken en maakten we kennis met de plaatselijke autoriteiten. Zo heeft hij verschillende tochten in het park kunnen maken om olifanten, leeuwen en verschillende soorten antilopen te zien. Inderdaad, de grote meerderheid van de bevolking, ook de studenten en de assistenten van de faculteit, hadden nog nooit een wild dier gezien.

Het toeval wilde dat die Landrover in slechte staat was en ik mecaniciens speelde om dat ding in orde te maken. Vervolgens zijn we naar Goma gereden om die auto te herstellen en zo terug naar Kisangani te gaan.

Dudu had soms wel pech. Op een dag reed hij met zijn moto naar de linkeroever van de Congo-rivier omdat daar een klein reservaat was en hij er de knaagdieren onderzocht. De wegen daar naartoe zijn in zeer slechte staat en Dudu was gevallen en zijn enkel was gebroken. Hoe nu terug keren? Hij sprak een man aan die met een fiets reed en nooit met een moto had gereden. Dudu zou languit met zijn been over het stuur gaan liggen en uitleg geven hoe met die moto te rijden. Zo zijn ze toch in Kisangani geraakt. Hij heeft toen wel veel pijn gehad, maar hij was een moedig man. Enkele jaren nadien heeft hij weer een ongeluk gehad en hetzelfde been gebroken.

Hugo Gevaerts

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

Koning Boudewijnstichting

INOX SYSTEMS Gent

Fonds Albert Büskens

LEYSEN HUMANITAS

Fonds Lokumo

P. GODFROID

Stad Bilzen

Salvatoriaanse Hulpactie vzw

Gemeente Lubbeek

Stad Roeselare

Stad Zottegem



Rotary District 2140

R.C. Bilzen-Alden Biesen

R.C. Genk-Staelen

R.C. Hasselt

R.C. Katwijk-Noordwijk (NI)

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)



Lions Club Hasselt